

“Voor vele leerlingen voelen de levensbeschouwelijke uren aan als een ware verademing”

Vlaamse scholierenkoepel*

MEMORANDUM
FEDERALE & REGIONALE VERKIEZINGEN MEI 2019
AAN DE POLITIEKE FRACTIES IN VLAANDEREN

In de aanloop naar de federale en regionale verkiezingen van zondag 26 mei 2019 wensen de Erkende Instanties en Vereniging Levensbeschouwelijke Vakken (LBV) uw aandacht te vragen voor het belang van die vakken in het officieel onderwijs.

Concreet vragen wij:

- het behoud van het levensbeschouwelijk onderwijs op basis van minimaal 2 lestijden per week, en dit zowel in het basis- als het secundair onderwijs.

Degelijk onderwijs en algemene ontwikkeling vormen een basispijler van de samenleving. Terecht dat de overheid middelen ter beschikking stelt om maximaal in te zetten op onderwijs op alle niveaus. Binnen een brede algemene vorming en specifieke vakkennis is het belangrijk dat de opgroeiende jeugd ook op levensbeschouwelijk vlak kansen tot ontwikkeling worden aangereikt.

Onze samenleving wordt al eeuwen gedragen door verschillende levensbeschouwingen. De scheiding van Kerk en Staat heeft nooit de bedoeling gehad levensbeschouwing uit de publieke ruimte te bannen, maar wel om de vrije meningsuiting te garanderen¹. Het is dan ook niet vreemd dat sedert de totstandkoming van de Belgische Grondwet geleidelijk een juridisch kader vorm kreeg voor het inrichten van de levensbeschouwelijke vakken op school gebaseerd op de vrije keuze van de ouders uit één van de vakken ingericht door de erkende levensbeschouwingen².

De zeven Erkende Instanties en Vereniging dragen zorg voor de invulling van het levensbeschouwelijk onderwijs en zij garanderen de kwaliteit ervan door regelmatige actualisering van de leerplannen en de ondersteuning door de inspecteurs-adviseurs. In deze superdiverse samenleving leveren zij op deze wijze een onvervangbare bijdrage aan de ontwikkeling van een actief pluralistisch Vlaanderen.

Terecht is er het laatste decennium veel aandacht besteed aan de levensbeschouwelijke vakken op school. Op school immers kunnen leerlingen elkaars overtuiging beter dan waar ook leren kennen en waarderen.

Uit onderzoek blijkt dat het kritisch onderzoeken van en het groeien in de eigen levensbeschouwing bijdraagt tot de persoonlijke groei van de leerling en zijn engagement naar de samenleving toe: burgers

* www.scholierenkoepel.be - Mededeling 1 juni 2018 (geraadpleegd op 20 november 2018).

¹ P. De Pooter, *De rechtspositie van erkende erediensten en levensbeschouwingen in Staat en maatschappij*, Brussel, 2013, 13-14.

² https://www.senate.be/doc/const_nl.html : zie art. 24 GW; <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=12310> : zie art. 6 van het decreet betreffende de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken.

die hun eigen levensbeschouwing bewust beleven, vinden we nu eenmaal meer terug in vrijwilligerswerk³, verenigingsleven en democratische politieke partijen.

De LBV hebben zowel oog voor hun gedeelde identiteit als voor de existentiële zoektocht van het individu: 'wie ben ik?'. Een optimale identiteitsontwikkeling heeft positieve gevolgen voor de gerichtheid op de academische doelen evenals de academische, emotionele en instrumentele zelfregulatie⁴ van de leerling. Sociologisch onderzoek heeft uitgewezen dat deze zoektocht het meest vrucht draagt startend vanuit een eigen levensbeschouwing⁵ en van daaruit in dialoog met anderen. Leerlingen die de kans krijgen om, via de LBV en de interlevensbeschouwelijke competenties⁶, een positieve identiteit uit te bouwen zijn ook minder vatbaar voor radicalisering en extremisme⁷.

De Erkende Instanties en Vereniging vragen dan ook aan de politieke partijen in Vlaanderen om oog te hebben voor de inrichting van levensbeschouwelijk onderwijs en dit grondwettelijk recht te blijven garanderen.

De inbreng van de LBV-leerkrachten in de begeleiding en ondersteuning van leerlingen is enorm en zij zullen bereid blijven in geval van problemen rond samenleven op school hun bijdrage te leveren, daarom is loopbaanzekerheid noodzakelijk.

De Erkende Instanties en Vereniging spannen zich in om de kwaliteit van het levensbeschouwelijk onderwijs – zowel pedagogisch als vakinhoudelijk – te waarborgen en/of te verhogen. Via de eigen levensbeschouwelijke vakken en de gezamenlijke interlevensbeschouwelijke competenties dragen de levensbeschouwelijke vakken bij aan de vorming van actieve, genuanceerd denkende burgers.

De inspectie en begeleiding levensbeschouwelijke vakken zorgt bovendien voor een coherente kwaliteitsbewaking, adviseert de Erkende Instanties en Vereniging in haar taken, maar ook de inspecteur-generaal.

³ J. Wilson & T. Janoski 'The Contribution of Religion to Volunteer Work' in *Sociology of Religion* 56 no. 2, 1995, 137-152; R.L. Driskell et al, 'Civic Engagement and Religious Activities: Examining the Influence of Religious Tradition and Participation' in *Sociological Spectrum* 28 no. 5, 2008, 578-601.

⁴ M.D. Berzonsky & L.S. Kuk, 'Identity Status, Identity Processing Style, and the Transition to University' in *Journal of Adolescent Research*, 15 (1), 2000, 81-98.

⁵ Zie P. Ebstynne King, 'Religion and Identity: The Role of Ideological, Social, and Spiritual Contexts' in *Applied Developmental Science*, 7 (3), 2003, 197-204; B. Duriez, B. Soenens & W. Beyers, 'Personality, Identity Styles, and Religiosity: An Integrative Study Among Late Adolescents in Flanders (Belgium)' in *Journal of Personality* 72 (2004), 877-910; G.K. Leak, 'An Assessment of the Relationship Between Identity Development, Faith Development, and Religious Commitment', in *Identity* 9:3 (2009), 201-218.

⁶ <https://www.levensbeschouwelijkevakken.be/interlevensbeschouwelijke-competenties/>

⁷ Zoals duidelijk ook uit overheidsteksten blijkt. Zie bv.: <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/preventie-radicalisering/positieve-identiteitsontwikkeling-bij-jongeren> en <https://www.expoo.be/radicalisering-en-de-identiteitsontwikkeling-van-jongeren>

BIJLAGEN

1. Coördinaten Erkende Instanties en Vereniging zoals erkend door de Vlaamse regering voor een periode van vijf jaar vanaf 1 januari 2019

- De erkende instantie van de Israëlitische godsdienst:
Zetel: Jozef Dupontstraat 2, 1000 Brussel.

- De erkende instantie van de protestants-evangelische godsdienst:
genaamd Comité Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs
Zetel: Brogniezstraat 44a, 1070 Brussel.

- De erkende instantie van de orthodoxe godsdienst:
genaamd Pedagogische Commissie van de Orthodoxe Kerk in België
voor het Nederlandstalig onderwijs
Zetel: Charbolaan 71, 1030 Brussel.

- De erkende instantie van de anglicaanse godsdienst:
genaamd Comité Anglicaans Godsdienstonderwijs
Zetel: Kapitein Crespelstraat 29, 1050 Brussel.

- De erkende instantie van de rooms-katholieke godsdienst:
Zetel: Wollemarkt 15, 2800 Mechelen.
Secretariaat: Guimardstraat 1, 1040 Brussel

- De erkende instantie van de islamitische godsdienst:
genaamd Centrum Islamonderwijs
Zetel: Sint-Barbarastraat 3, 3550 Heusden-Zolder.

- De erkende instantie voor de vrijzinnig humanistische cursus niet-confessionele Zedenleer:
genaamd Raad voor Inspectie en Kwaliteitszorg niet-confessionele Zedenleer
Zetel: Stationsplein 22, 9100 Sint-Niklaas

2. Overzicht leerlingenaantallen per levensbeschouwing

Bron: Voorpublicatie Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs 2017-2018:
<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/nl/onderwijsstatistieken/statistisch-jaarboek/voorpublicatie-statistisch-jaarboek-van-het-vlaams-onderwijs-2017-2018>

Rooms-katholieke godsdienst

Lager onderwijs – officiële onderwijsnetten

	Lager onderwijs	BuLO		
GO!	22.294	3098		
Provinciaal	138	385		
Gemeentelijk	49.696	1451		
Vl. Gemeenschapsc.	0	49		
<hr/>				
Subtotaal	72.128	4.983	=	77.111

Lager onderwijs – katholiek vrij onderwijs

	Lager onderwijs	BuLO		
Subtotaal	262.132	14.093	=	276.225
<hr/>				
Subtotaal				353.336

Secundair onderwijs – officiële onderwijsnetten

	Secundair onderwijs	BuSO		
GO!	18.448	2495		
Provinciaal	4822	138		
Gemeentelijk	4901	565		
Vl. Gemeenschapsc.	0	78		
Intercomm.	0	119		
<hr/>				
Subtotaal	28.171	3.395	=	31.566

Secundair onderwijs – katholiek vrij onderwijs

	Secundair onderwijs	BuSO		
Subtotaal	302.463	12.392	=	314.855
<hr/>				
Subtotaal				346.421
Totaal				699.757

Erkende en Bevoegde Instanties & Vereniging Levensbeschouwelijke Vakken

Niet-Confessionele zedenleer

	Lager onderwijs	BuLO	
Subtotaal	54.771	2640	
	Secundair onderwijs	BuSO	
Subtotaal	56.685	820	
Totaal			114.916

Islamitische godsdienst

	Lager onderwijs	BuLO	
Subtotaal	37.516	2146	
	Secundair onderwijs	BuSO	
Subtotaal	25.106	1469	
Totaal			66.237

Protestants-Evangelische godsdienst

	Lager onderwijs	BuLO	
Subtotaal	4489	318	
	Secundair onderwijs	BuSO	
Subtotaal	2369	163	
Totaal			7.339

Erkende en Bevoegde Instanties & Vereniging Levensbeschouwelijke Vakken

Israëlitische godsdienst

	Lager onderwijs	BuLO
--	-----------------	------

Subtotaal	1275	20
-----------	------	----

	Secundair onderwijs	BuSO
--	---------------------	------

Subtotaal	814	2
-----------	-----	---

Totaal		2.111
---------------	--	--------------

Orthodoxe godsdienst

	Lager onderwijs	BuLO
--	-----------------	------

Subtotaal	1.084	51
-----------	-------	----

	Secundair onderwijs	BuSO
--	---------------------	------

Subtotaal	849	28
-----------	-----	----

Totaal		2.012
---------------	--	--------------

Anglicaanse godsdienst

	Lager onderwijs	BuLO
--	-----------------	------

Subtotaal	32	2
-----------	----	---

	Secundair onderwijs	BuSO
--	---------------------	------

Subtotaal	8	0
-----------	---	---

Totaal		42
---------------	--	-----------

3. Aantal leraren per levensbeschouwing 2017-2018

Bron: Vlaams parlement, schriftelijke vraag nr. 272 van 6 februari 2018.

Totaal

Katholieke godsdienst	5807 + 13.000* (= ± 18.807)
Anglicaanse godsdienst	8
Protestantse godsdienst	409
Orthodoxe godsdienst	98
Islamitische godsdienst	859
Israëlitische godsdienst	73
Niet-confessionele zedenleer	1531

* In het katholiek vrij basisonderwijs geeft in elke klas de titularis zelf ook 2 à 3 uur RKG. Deze titularissen (± 13.000) zijn in het statistisch overzicht niet opgenomen maar dienen ook door de inspecteurs-adviseurs RKG geïnspecteerd en begeleid te worden.

4. Verzamellinks naar de leerplannen van alle LBV

<http://levensbeschouwelijkevakken.weebly.com/leerplannen-en-sites.html>

<https://www.kuleuven.be/thomas/page/leerplannen-levensbeschouwelijke-vakken/>